

NEWSLETTER II/2010

INFORMATÍVNY PREHĽAD NAJVÝZNAMNEJŠÍCH LEGISLATÍVNYCH ZMIEN A ICH DOPAD NA ČINNOSŤ OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ ZA POSLEDNÉ OBDOBIE DO 31.08.2010

Vážené dámy a páni,

v súvislosti s legislatívnymi zmenami v poslednom období v oblasti obchodného práva, ktoré sa týkajú činnosti obchodných spoločností ako aj ďalších právnych odvetviach, Vám nižšie zasielame informácie o niektorých týchto zmenách.

V tomto vydaní si obzvlášť dovoľujeme upozorniť na dôsledky transpozície smerníc za účelom **posilnenia ochrany spotrebiteľa**. Mimoriadne významné sú tiež zmeny na úseku živnostenského podnikania ako aj zavedenie španielskeho modelu **tzv. nepriamej trestnoprávnej zodpovednosti právnických osôb**. V oblasti európskeho práva boli revidované **pravidlá hospodárskej súťaže v oblasti distribúcie tovarov a služieb**.

Tieto informácie sú všeobecného charakteru a nie sú právne záväzné, a preto nás prosím kontaktujte v prípade akýchkoľvek ďalších súvisiacich otázok a špecifických požiadaviek.

Prajeme Vám, nech je čas strávený nad týmito riadkami pre Vás užitočný.

**PREHEAD LEGISLATÍVNYCH ZMIEN
ZA POSLEDNÉ OBDOBIE DO 31.08.2010**

PREDSTAVUJEME VÁM

1. NOVÝ PRÍSTUP K VYMÁHANIU POHĽADÁVOK

OBČIANSKE PRÁVO

2. POSILNENIE OCHRANY SPOTREBITEĽA V ZMLUVNÝCH VZŤAHOCH

OBCHODNÉ PRÁVO

3. ZÁSADNÉ ZMENY ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA

TRESTNÉ PRÁVO

**4. ZAVEDENIE NEPRIAMEJ TRESTNOPRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI PRÁVNICKÝCH
OSÔB**

EURÓPSKE PRÁVO

**5. REVIDOVANÉ PRAVIDLÁ HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE V OBLASTI DISTRIBÚCIE
TOVAROV A SLUŽIEB**

ÚSTAVNÉ PRÁVO

6. NOVÝ SPÔSOB STRATY ŠTÁTNEHO OBČIANSTVA

AD 1. NOVÝ PRÍSTUP K VYMÁHANIU POHĽADÁVOK

Na základe úspešnej spolupráce s niekoľkými bankovými inštitúciami, okrem iného, aj v oblasti vymáhania pohľadávok sa nám v roku 2009 podarilo výrazne vylepšiť portfólio ponúkaných služieb v danej oblasti vymáhania pohľadávok. V nadväznosti na zdokonalenie personálneho aj technického základu potrebného pre túto činnosť sme vytvorili produkt zameraný na efektívnu a racionálnu správu non performing pohľadávok. Jeho cieľom je dosiahnuť úspešné vymożenie pohľadávky klienta za súčasnej snahy nenavyšovať neúmerným spôsobom náklady klienta spojené s vymáhaním niekedy ťažko dostupnej pohľadávky.

Naším prvoradým cieľom je získanie prostriedkov veriteľa od dlžníka, a to všetkými dostupnými spôsobmi, lustráciou dostupného majetku dlžníka už v predsúdnej fáze vymáhania a kladenie dôrazu na mimosúdne vymożenie pohľadávky. V rámci doterajšej správy pohľadávok spolupracujeme s vybranými partnermi, a to exekútormi, či inými advokátmi, a to nielen v rámci Slovenskej republiky, čo nám i klientom zabezpečuje komfort v prípade, pokiaľ je potrebné vykonať úkon mimo miesta sídla našej spoločnosti. Dovoľujeme si ďalej pripomenúť, že v roku 2009 sme rozšírili našu kanceláriu o 2 ďalšie pobočky, t.j. okrem doterajšej Bratislavy a Banskej Bystrice aj o Prahu a Košice.

Je potrebné podotknúť, že za podpory našich obchodných partnerov sa predmetný produkt úspešne uchytil aj mimo bankového sektora, čo nás a najmä veriteľov vymáhaných prostriedkov motivuje k ďalšej kreatívnej činnosti a vzájomnej spolupráci.

Veríme, že naši klienti, ktorí predmetný produkt využívajú, uvítali výhody a efektívnosť ponúkaných riešení a ďakujeme za vynikajúcu komunikáciu, ktorá je základom úspešného vymáhania pohľadávok.

AD 2. POSILNENIE POSTAVENIA SPOTREBITEĽA V ZMLUVNÝCH VZŤAHOCH

Ochrana spotrebiteľa patrí medzi oblasti, ktorej sa legislatíva v poslednom období intenzívne venuje, a to najmä v nadväznosti na smernicu Rady č. 93/13 ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ako aj úplnú transpozíciu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, ktorej lehota na úplnú transpozíciu do slovenského právneho poriadku bola stanovená na 11. júna 2010. **Nový zákon č. 129/2010 Z. z. nahradil existujúcu právnu úpravu** – zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktorá už nedokázala reagovať na dynamický vývoj úverových produktov.

Pri právnej úprave spotrebiteľských zmlúv sa vychádza zo zásady ochrany spotrebiteľa ako **tzv. slabšej zmluvnej strany**. Postavenie slabšej zmluvnej strany vyplýva zo skutočnosti, že spotrebiteľ nemá možnosť individuálne ovplyvniť obsah vopred pripravenej zmluvy (napr. pri poskytovaní peňažných prostriedkov bankami). **Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.** Zákonom č. 575/2009 Z. z. bol novelizovaný Občiansky zákonník s účinnosťou od 1. marca 2010, ktorý okrem iného ustanovuje aj určité pravidlá pre hodnotenie zmluvných podmienok. **Rôzne lákavé výhody a ponuky s cieľom odpútať pozornosť od najzásadnejších vecí uvedených napríklad len drobným písmom, pod čiarou, alebo ako odkaz na internet sa považujú za neprijateľné zmluvné podmienky.** Neprijateľnými zmluvnými podmienkami sú ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Novým zákonom o spotrebiteľských úveroch bola stanovená **povinnosť veriteľa/banky poskytnúť na požiadanie bezplatne návrh na uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere**, čo umožní spotrebiteľovi **riadne sa zoznámiť so všetkými náležitostiami prípadného zmluvného vzťahu**. Veriteľ/banka je povinný spotrebiteľovi tieto predzmluvné informácie poskytnúť na samostatnom dokumente, ktorý je

uvedený v prílohe tohto zákona. Taktiež ukladá veriteľovi povinnosť poskytnúť spotrebiteľovi **vysvetlenie** na primeranej úrovni, **tak, aby spotrebiteľ bol schopný posúdiť, či navrhovaná zmluva zodpovedá jeho potrebám a jeho finančnej situácii.**

V súlade s niektorými ďalšími európskymi predpismi, ktoré riešia ochranu spotrebiteľa, bola aj týmto zákonom daná možnosť spotrebiteľovi **odstúpiť od zmluvy v lehote 14 kalendárnych dní odo dňa uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere bez sankcií a bez zdôvodnenia** tohto rozhodnutia. Ďalej sa spotrebiteľovi priznáva právo splatiť úver kedykoľvek pred dátumom splatnosti. Súčasne má veriteľ však právo na kompenzáciu nákladov spojených s predčasným splatením úveru. Táto kompenzácia nemôže presiahnuť za určitých podmienok 0,5 % - 1 % výšky predčasne splateného úveru.

Národná banka Slovenska by mala na svojej internetovej stránke **sprístupniť register poskytovateľov spotrebiteľských úverov.** Registrácia veriteľov je povinná a v opačnom prípade nesmú poskytovať úverové produkty.

Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené či už v Občianskom zákonníku alebo v zákone o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov sú kogentné, teda nepripúšťajú odchýlnú úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. **Cieľom právnej úpravy je vytvorenie fungujúceho vnútorného trhu, sprehľadnenie úverového trhu a zabezpečenie vysokého stupňa ochrany spotrebiteľov v celej Európskej únii.**

AD 3. ZÁSADNÉ MENY ŽIVNOSTENSKÉHO ZÁKONA

Od 1. júna 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu, ktorý novelizuje aj živnostenský zákon. Od tohto dátumu nastávajú v oblasti živnostenského podnikania dôležité zmeny. **Koncesované živnosti sú zrušené a živnosti, ktoré do 1. júna 2010 patrili medzi koncesované, sa zaraďujú do kategórie viazaných živností.** Táto zmena znamená zrušenie povoľovania živností zo strany živnostenských úradov. Zaradením koncesovaných živností medzi viazané bude **celé živnostenské podnikanie postavené na princípe ohlásenia.** Dňom ohlásenia vznikne živnostníkovi oprávnenie na podnikanie. Živnostenské listy a koncesné listiny sú zrušené a nahrádza ich **jednotné osvedčenie o živnostenskom podnikaní**, ktoré je preukazom živnostenského oprávnenia pre voľné, viazané i remeselné živnosti. **Živnostenské listy a koncesné listiny vydané do 1.6.2010 však zostávajú v platnosti.**

Od 1. júna ďalej **živnostník pri ohlásení živnosti dostane jedno osvedčenie o živnostenskom podnikaní**, na ktorom budú uvedené **všetky** (a nielen jeden) **predmety podnikania**. Spoplatnené však nebude osvedčenie o živnostenskom podnikaní ako celok, ale **výška správneho poplatku bude určená za každý predmet podnikania osobitne**, a to nasledovne: poplatok **za voľnú živnosť: 5€ (pôvodne 3€)**, **za remeselnú živnosť 15€ (pôvodne 16,5€)** a **za viazanú živnosť** (ku ktorým sa zaraďujú aj koncesované živnosti) **15€ (pôvodne 16,5€)**.

Od 1. júna 2010 sa **lehota na vydanie osvedčenia o živnostenskom podnikaní skraca na 5 dní.** Novela živnostenského zákona ďalej stanovuje maximálnu lehotu dĺžky pozastavenia živnosti na tri roky. Za účelom zvýšenia flexibility nebudú obvodné úrady vyžadovať za zákonom ustanovených podmienok originály listín, overené kópie ani úradne overené preklady cudzojazyčných listín.

Rozširujú sa **služby poskytované jednotným kontaktným miestom** („JKM“), ktorého úlohy plní Obvodný úrad. Od 1. júna 2010 je možné podať elektronicky aj návrh na zápis spoločnosti do obchodného registra a súčasne uhradiť súdny poplatok za zápis prostredníctvom JKM. Zavádza sa aj možnosť **získať výpis zo živnostenského registra**

na ktoromkoľvek jednotnom kontaktnom mieste, čím sa v záujme flexibility ruší miestna príslušnosť na vydávanie výpisov.

Živnostenské úrady tiež budú **obligatórne zabezpečovať daňovú registráciu k dani z príjmov pre fyzické osoby**, ktoré ešte neboli na účely tohto druhu dane registrované. Rovnako tak fyzická osoba, ktorá ešte nie je v systéme **povinného zdravotného poistenia prihlásená**, zároveň s ohlásením živnosti uvedie tiež údaje vyžadované podľa osobitného zákona na prihlásenie sa do systému povinného zdravotného poistenia. Fyzická osoba, ktorá je v systéme povinného zdravotného poistenia prihlásená, zároveň s ohlásením živnosti uvedie obchodné meno poisťovne, v ktorej je prihlásená a oznámi zmenu platiteľa poistného, ak to vyplýva z osobitného zákona.

Účinnosť: **01.06.2010**
(vybrané ustanovenia **01.01.2012**)

TRESTNÉ PRÁVO

AD 4. ZAVEDENIE NEPRIAMEJ TRESTNOPRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI PRÁVNICKÝCH OSÔB

Zákon č. 224/2010 Z. z. novelizoval ustanovenia trestného zákona a trestného poriadku a zaviedol do slovenského právneho poriadku tzv. španielsky model **nepriamej trestnej zodpovednosti** právnických osôb. Tento model je založený na princípe, keď **formálno-právne trestne zodpovedným páchatelom môže byť iba fyzická osoba** (konajúca v mene právnickej osoby), avšak zákon súčasne **umožňuje uložiť právnickým osobám niektoré trestnoprávne sankcie**, ktoré nie sú definované ako tresty, ale ako ochranné opatrenia.

Zákon umožňuje uložiť právnickej osobe ochranné opatrenie **zhabanie peňažnej čiastky, ak bol spáchaný trestný čin, hoci aj v štádiu pokusu alebo došlo k účasti na trestnom čine v súvislosti s výkonom oprávnenia zastupovať túto právnickú osobu, prijímať rozhodnutia v jej mene, vykonávať kontrolu v rámci tejto právnickej osoby alebo v súvislosti so zanedbaním dohľadu alebo náležitej starostlivosti v tejto právnickej osobe. Zhabanie peňažnej čiastky môže súd uložiť v rozmedzí od 800 EUR do 1.660.000 EUR.**

Druhé, prísnejšie ochranné opatrenie, ktoré novela zavádza je zhabanie majetku. Uvedené ochranné opatrenie je možné uložiť vtedy, ak bol spáchaný trestný čin, hoci aj v štádiu pokusu alebo došlo k účasti na trestnom čine, za ktorý možno uložiť trest prepadnutia majetku a súčasne právnická osoba nadobudla majetok alebo jeho časť trestnou činnosťou alebo z príjmov pochádzajúcich z trestnej činnosti práve v súvislosti s výkonom oprávnenia zastupovať túto právnickú osobu, prijímať rozhodnutia v jej mene, vykonávať kontrolu v rámci tejto právnickej osoby alebo v súvislosti so zanedbaním dohľadu alebo náležitej starostlivosti v tejto právnickej osobe.

Podľa dôvodovej správy je legitímnym zámerom pri postihu právnických osôb za trestné činy fyzických osôb **generálna prevencia.**

Účinnosť: **01.09.2010**

AD 5. REVIDOVANÉ PRAVIDLÁ HOSPODÁRSKEJ SÚŤAŽE V OBLASTI DISTRIBÚCIE TOVAROV A SLUŽIEB

Európska komisia prijala nové nariadenie o skupinovej výnimke (nariadenie č. 330/2010 o uplatňovaní článku 101 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov) vzťahujúce sa na **dohody medzi výrobcami a distribútormi o predaji tovarov a služieb**. Nariadenie a sprievodné usmernenia zohľadňujú rozvoj internetu ako hnacej sily predaja on-line a cezhraničného obchodu, ku ktorému došlo počas posledných desiatich rokov. Je to oblasť, ktorú chce Komisia podporiť, pretože zvyšuje ponuku pre spotrebiteľov a prináša vyššiu cenovú konkurenciu.

Zároveň sa revidujú pravidlá výnimky pre vertikálne dohody v oblasti distribúcie produktov pod podmienkou, že *neobsahujú obmedzujúce ustanovenia týkajúce sa určovania cien alebo iné závažné obmedzenia a trhovú podiel výrobcu ani distribútora nepresahuje 30%*.

V rámci nových pravidiel sa zavádza rovnaký hraničný trhovú podiel vo výške 30% pre distribútorov a maloobchodných predajcov, aby sa zohľadnila skutočnosť, že niektorí kupujúci môžu tiež disponovať trhovou silou s možnými negatívnymi účinkami pre hospodársku súťaž. **Neznamená to však, že dohody medzi spoločnosťami s väčším podielom sú protiprávne. Takéto spoločnosti len musia posúdiť, či ich dohody obsahujú obmedzujúce ustanovenia a či sú takéto ustanovenia odôvodnené.**

Nové pravidlá nadobudli účinnosť 01.06.2010 a budú platiť až do roku 2020. Chceli by sme obzvlášť upozorniť na **jednoročné prechodné obdobie (t. j. do 01.06.2011)**, v ktorom majú zmluvné strany povinnosť zosúladiť zmluvy, predovšetkým distribučné zmluvy a zmluvy o obchodnom zastúpení s požiadavkami tohto nariadenia.

Účinnosť: **01.06.2010**

AD 6. NOVÝ SPÔSOB STRATY ŠTÁTNEHO OBČIANSTVA

Novela zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky zaviedla do nášho právneho poriadku **nový spôsob straty štátneho občianstva**. Doteraz mohli občania stratiť štátne občianstvo SR len prepustením zo štátneho zväzku na vlastnú žiadosť, s účinnosťou od 17. júla 2010 možno stratiť štátne občianstvo aj **nadobudnutím cudzieho štátneho občianstva na základe výslovného prejavu vôle**. Štátny občan, ktorý takto získa cudzie štátne občianstvo, je povinný túto skutočnosť bezodkladne oznámiť obvodnému úradu v sídle kraja podľa miesta svojho trvalého pobytu. Ak si túto povinnosť nesplní, dopúšťa sa priestupku a hrozí mu pokuta vo výške 3319 EUR.

K strate štátneho občianstva SR nedochádza v prípade, ak štátny občan SR nadobudol cudzie štátne občianstvo pred účinnosťou novely, t. j. pred 17. júlom 2010.

Ak občan SR podal žiadosť o udelenie cudzieho štátneho občianstva pred 17. júlom 2010, k strate slovenského občianstva dôjde ku dňu nadobudnutia cudzieho štátneho občianstva.

Na záver je potrebné dodať, že uvedená novela nezrušila dvojité štátne občianstvo úplne. Občan Slovenskej republiky môže mať naďalej dve a viac štátnych občianstiev. Pokiaľ po účinnosti novely nadobudne občan Slovenskej republiky štátne občianstvo narodením alebo uzavretím manželstva, nadobúda druhé štátne občianstvo a má viacnásobné štátne občianstvo. Pokiaľ však nadobudne cudzie štátne občianstvo dobrovoľne, dňom nadobudnutia druhého, stráca slovenské štátne občianstvo.

Účinnosť: 17.07.2010